

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКАЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІECONOMIC CONDITION AND INVESTMENT RISKS
OF CONSTRUCTION ENTERPRISES IN ODESA REGION

У статті досліджено питання оцінки ризиків інвестицій у будівництві Одеської області в післявоєнний період. Проаналізовано економічні чинники, що впливають на будівельну галузь, включаючи макроекономічні тенденції, індекси будівельної продукції та рівень капітальних інвестицій. Визначено основні ризики, що стримують розвиток будівельного сектору, зокрема від'ємну міграцію населення, нестабільність фінансування, зростання вартості матеріалів та потенційну загрозу повторних військових дій. Окреслено перспективні напрями розвитку галузі, включаючи відновлення житлового фонду, розвиток промислової та транспортної інфраструктури. Аналіз базується на статистичних даних та наукових дослідженнях, водночас варто зазначити, що через воєнний стан доступ до актуальних статистичних показників обмежений, що ускладнює оцінку реального стану ринку.

Ключові слова: будівельний ринок, інвестиційні ризики, капітальні інвестиції, економічні показники, будівельна продукція, прогнозування.

The article examines the economic condition and investment risks of construction enterprises in the Odesa region in the post-war period, focusing on key macroeconomic factors, construction production indices, and capital investment dynamics. The study identifies primary risks affecting the construction sector, including negative population migration, financial instability, rising material costs, and the potential threat of renewed military actions. Before the war, Odesa's construction sector demonstrated stable growth, with total construction output reaching UAH 63.86 billion in 2021, representing 9.7% of the region's total economic output. However, by 2022, the industry suffered a 60% contraction, dropping to UAH 25.29 billion, due to investment declines, logistical disruptions, and economic uncertainty. A partial recovery was observed in 2023, with output increasing to UAH 34.91 billion, indicating sector adaptation to new challenges. The study highlights that the profitability of construction enterprises in the region remained relatively low, averaging 1.6% from 2017 to 2021, but dropped to -4% in 2022, before improving to 2.1% in 2023. Capital investments in construction followed a similar trend, peaking at UAH 3.78 billion in 2021, before declining sharply to UAH 2.01 billion in 2022, reflecting broader financial instability. The share of construction in total regional investments fluctuated between 12.4% and 15.6%, underscoring its significance to Odesa's economy. The article also examines the dynamics of construction indices, which showed an overall positive trend between 2017 and 2021, except for 2021, when the index dropped to 103.9%, likely due to pandemic-related constraints. The decline intensified in 2022, with construction activity shifting towards infrastructure repair and reconstruction. The number of construction enterprises in Odesa grew until 2020, reaching 3,847 companies, but declined in 2021–2023 due to economic downturns. Despite these setbacks, the study concludes that the construction sector remains a key component of regional economic recovery. Continued focus on infrastructure restoration, housing redevelopment, and investment attraction will be essential for stabilizing and revitalizing the industry in the coming years.

Key words: construction market, investment risks, capital investments, economic indicators, construction production, forecasting.

УДК 338.4:69.003

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.92-15>

Савєнков А.О.

аспірант,
Одеська державна академія
будівництва та архітектури

Savienkov Artem

Odesa State Academy of Civil
Engineering and Architecture

Постановка проблеми. Будівельний сектор є важливим елементом економічного розвитку регіонів, однак у післявоєнний період його функціонування супроводжується численними викликами. В Одеській області спостерігається зниження попиту на житло через міграційні процеси, що впливає на рентабельність інвестиційних проєктів. Нестача кваліфікованої робочої сили, спричинена відтоком кадрів, та інфляційні ризики ускладнюють реалізацію будівельних ініціатив. Водночас збереження стратегічного значення регіону як транспортно-логістичного центру відкриває можливості для інвестування у реконструкцію інфраструктури, промислових об'єктів та житлового фонду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика оцінки ризиків у будівельній галузі в післявоєнний період активно досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями. У роботах Серьогіної Н.В. [1] та Білецького І.В. [2] розглянуто вплив економічних криз на капітальні інвестиції у будівництво, що дозволяє оцінити особливості ринку у сучасних умовах. Микитюк П.П. [3] аналізує ризики інвестування у будівельні проєкти, підкреслюючи роль макроекономічних факторів, зокрема інфляції, валютних коливань та державного регулювання. Вершиніна Д.М. [4] акцентує увагу на фінансово-економічних показниках будівельного сектору як ключовій основі для прогнозування розвитку. Проте

невирішеною є проблема вибору методів оцінки інвестиційних ризиків у будівельній галузі.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка інвестиційних ризиків у будівельній галузі Одеської області у післявоєнний період та визначення перспективних напрямів розвитку будівельного сектору. Дослідження базується на аналізі економічних показників, ризиків та можливостей інвестування, що дозволить сформулювати рекомендації для залучення капіталу та стабілізації галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будівельна галузь Одеської області є однією з ключових складових регіональної економіки, забезпечуючи розвиток інфраструктури, житлового фонду та промислових об'єктів. За даними Головного управління статистики в Одеській області, протягом 2017–2021 років сектор демонстрував стабільне зростання, що виражалось у збільшенні обсягу реалізованої продукції, капітальних інвестицій та рентабельності діяльності підприємств. Сектор входить в п'ятірку найбільших за обсягами в регіоні. Частка будівництва у загальному обсязі продукції області за 2023 рік становила 6.1%, у найбільший за обсягами період (2021 р.) значення досягло 9,7% [6] (рис. 1).

Проте у 2022 році внаслідок воєнних дій будівельний ринок зазнав суттєвого скорочення. Спад обсягу реалізованої продукції в порівнянні з 2021 роком був значним: з 63,86 млрд. грн. до 25,29 млрд. грн, трохи більше 60%. Однак

у 2023 році спостерігається часткове відновлення (табл. 1).

Рентабельність операційної діяльності будівельних підприємств у 2017–2021 роках залишалася відносно невисокою та стабільною, становлячи в середньому 1,6%. У 2022 році через зниження економічної активності вона знизилася до – 4%, проте у 2023 році досягла 2,1%, що свідчить про адаптацію ринку до нових умов [7] (рис. 2).

З 2017 по 2021 рік капітальні інвестиції у будівельний сектор області стабільно зростали, досягнувши у 2021 році рекордних 3,78 млрд грн. Однак у 2022 році цей показник суттєво знизився до 2,01 млрд грн. Частка капітальних інвестицій у будівництво в період 2016–2022 рр. коливається в межах від 12,4% до 15,6% загального обсягу інвестицій по галузям в Одеській області, що підтверджує його значущість для регіональної економіки [8] (рис. 3).

Будівельні індекси за період 2017–2021 років (2016 – базисний) демонстрували позитивний тренд, що вказує на зростання обсягів будівництва. Винятком став 2021 рік, коли індекс склав 103,9%, що нижче попередніх років. Це, ймовірно, було наслідком пандемії COVID-19 та пов'язаних із нею економічних обмежень. У 2022 році будівельна активність різко зменшилася через воєнні дії [5] (табл. 2).

З 2017 по 2021 рік спостерігався тренд на збільшення обсягів будівництва інженерних споруд, особливо дорожньої інфраструктури. У 2021 році

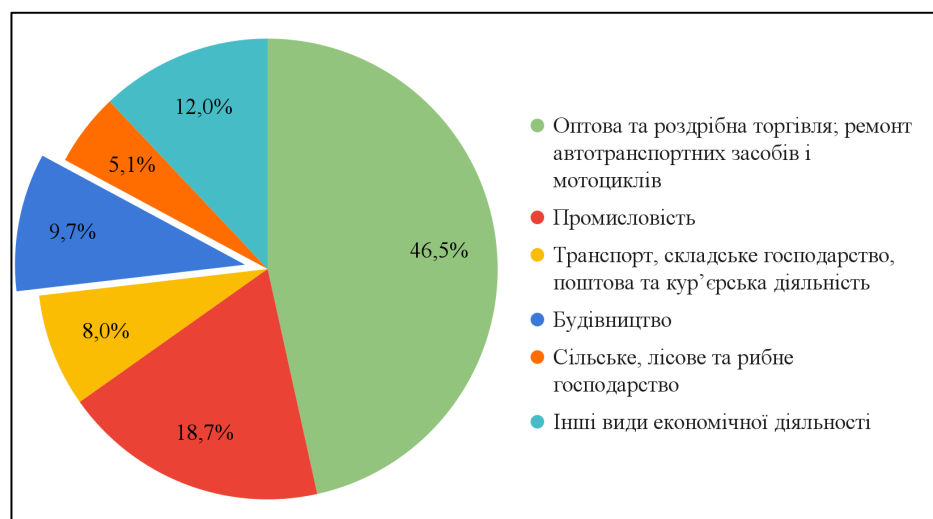

Рис. 1. Частки обсягу реалізованої продукції за видами економічної діяльності в Одеській області в 2021 р.

Джерело: сформовано автором

Таблиця 1

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)
суб'єктів господарювання в Одеській області за роками, млрд грн

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Будівництво	24,80	31,33	37,77	61,57	63,86	25,29	34,91

Джерело: сформовано автором

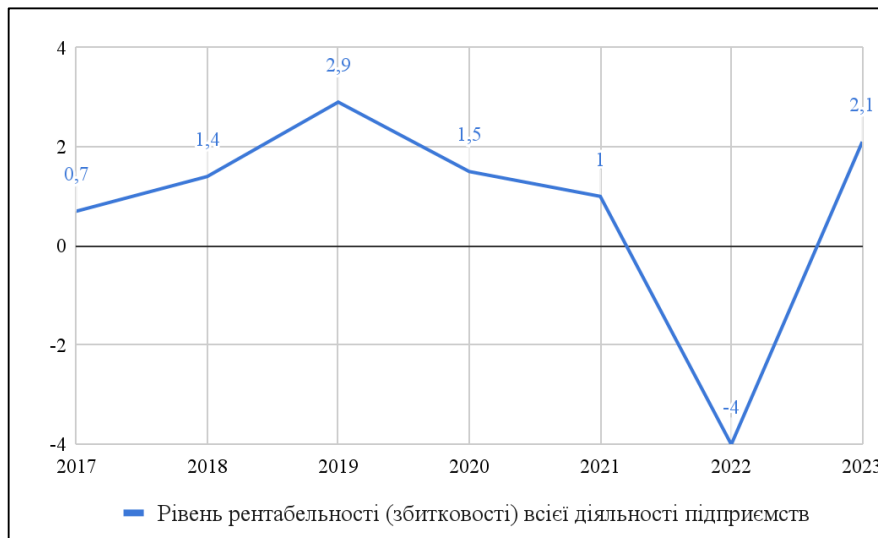

Рис. 2. Динаміка рентабельності операційної діяльності будівельних підприємств в Одеській області за роками

Джерело: сформовано автором

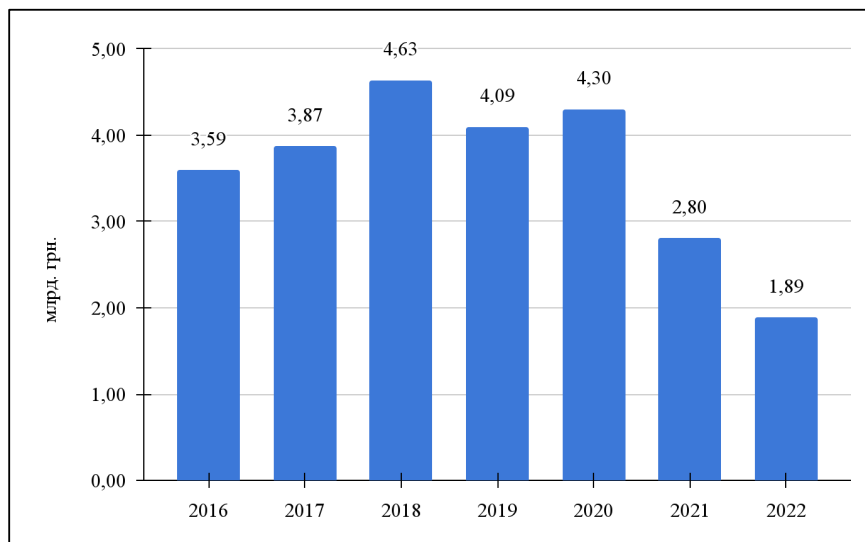

Рис. 3. Динаміка капітальних інвестицій у будівельний сектор в Одеській області за роками

Джерело: сформовано автором

Таблиця 2

Індекси будівельної продукції у 2017–2022 роках

Рік	Будівництво, усього	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
			житлові	нежитлові	
2017	149,3	142,6	151,4	121	153,4
2018	111,5	93,2	83,5	123,3	122
2019	111,3	123,3	120,8	128,4	106
2020	149,1	76,4	62,2	102,4	185
2021	103,9	105,3	113,8	95,7	103,6
2022	108,0	92,1	89,8	95,5	128,1

Джерело: сформовано автором

частка будівництва інженерних споруд досягла 83,9%, тоді як житлові та нежитлові будівлі становили лише 16,1% загального обсягу виробленої будівельної продукції [5]. Це пояснюється в тому

числі роботою державних інфраструктурних програм, зокрема програмою «Велике будівництво», що сприяло активному розвитку доріг, мостів та інших інженерних об'єктів [12] (табл. 3).

Таблиця 3

Обсяг виробленої будівельної продукції за видами за роками

Будівництво, усього, млрд. грн		Будівлі		У тому числі				Інженерні споруди	
		млрд. грн	%	житлові	%	нежитлові	%	млрд. грн	%
2017	11,24	3,96	35,2	2,92	73,7	1,04	26,3	7,28	64,8
2018	15,48	4,58	29,6	3,01	65,7	1,57	34,3	10,90	70,4
2019	17,89	6,02	33,6	3,93	65,4	2,09	34,6	11,87	66,4
2020	28,52	4,74	16,6	2,57	54,2	2,17	45,8	23,79	83,4
2021	35,69	5,74	16,1	3,28	57,2	2,45	42,8	29,96	83,9

Джерело: сформовано автором

Варто відмітити тренд у співвідношенні обсягів продукції за типом будівель. Так у 2017 р. частки житлових і нежитлових будівель склали 73,7% і 26,3% відповідно, а в 2021 році 57,2% і 42,8%. Враховуючи стабільне зростання обсягів продукції у цей період (3,96 млрд. грн у 2017 р., 5,74 млрд. грн у 2021 р.), можна зробити висновок про інтенсифікацію будівництва нежитлових будівель, що опосередковано свідчить про пріоритизацію комерційної нерухомості в регіоні [5].

Дані за 2017–2021 роки демонструють тенденцію до зменшення частки нового будівництва та зростання частки ремонтних і реконструкційних робіт. У 2021 році на ремонт та реконструкцію припадало 75,2% обсягу будівельної продукції, тоді як нове будівництво складало лише 24% [5]. Це свідчить про зміну інвестиційних пріоритетів, спрямованих на оновлення та модернізацію наявного житлового, промислового фонду та інфраструктури замість спорудження нових об'єктів (рис. 4).

Кількість будівельних підприємств в Одеській області з 2017 по 2020 рік зростала, досягнувши максимуму в 3847 одиниць у 2020 році [9]. Проте у 2021–2023 роках спостерігається тенденція до зменшення їхньої кількості через економічні кризи,

спричинені пандемією та війною. Частка будівельних підприємств за цей період коливається у межах від 2,5% до 2,8% від загальної кількості підприємств в області (рис. 5).

Динаміка прийняття в експлуатацію будівель коливається та має відставання від кризових періодів. Наприклад, у 2021 році, попри пандемію COVID-19, було здано найбільшу площу житлових будівель за останні роки – 691 095 м² [5; 8]. Це є наслідком інвестицій, здійснених у попередні періоди. Подібна тенденція спостерігається і у 2022–2023 роках, коли в експлуатацію здавалися переважно об'єкти, будівництво яких розпочалося ще до війни (рис. 6).

Загалом, будівельний сектор Одеської області демонстрував стійке зростання до 2021 року, однак економічні кризи, спричинені пандемією COVID-19 та війною, призвели до його скорочення у 2022 році. Незважаючи на це, у 2023 році помітне часткове відновлення, зокрема у фінансових показниках підприємств.

Основні тренди, що визначають сучасний стан галузі:

1. Зменшення частки нового будівництва та зростання ремонтних робіт.

Рис. 4. Динаміка співвідношення обсягів виробленої будівельної продукції за характером будівництва в Одеській області, %

Джерело: сформовано автором

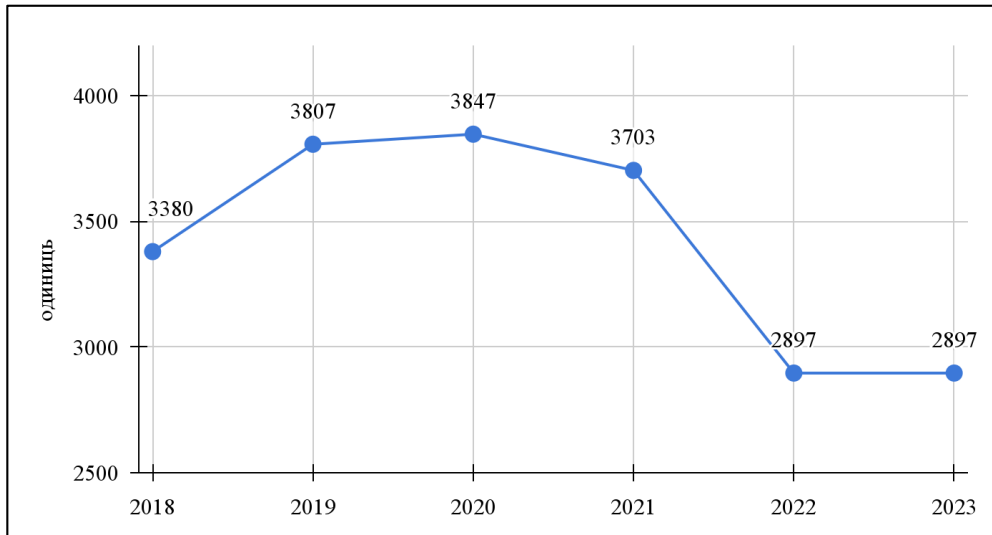

Рис. 5. Динаміка кількості діючих будівельних підприємств в Одеській області за роками

Джерело: сформовано автором

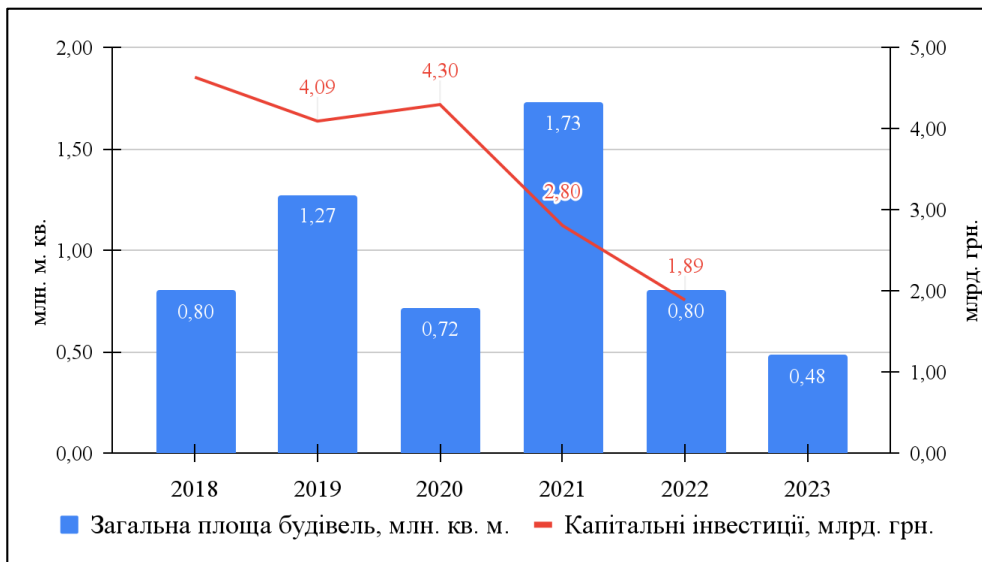

Рис. 6. Кореляція загальної площі будівель, прийнятих в експлуатацію і капітальних інвестицій у будівельний сектор Одеської області за роками

Джерело: сформовано автором

2. Фокус на інженерні споруди, особливо дороги та транспортну інфраструктуру.

3. Інтенсифікація будівництва нежитлових будівель.

4. Скорочення кількості підприємств через економічні труднощі.

5. Тривала стабільність рентабельності, що свідчить про адаптивність ринку.

Очікується, що подальший розвиток сектору буде залежати від державних програм відновлення, міжнародної підтримки та стабілізації макроекономічної ситуації в країні, що дозволяє розглядати перспективи відновлення галузі та визначати ключові напрями для інвестицій.

Одним із найважливіших напрямів залишається реконструкція житлового фонду. Частина житлової інфраструктури регіону зазнала значних руйнувань, а міграційні процеси спричинили зміну попиту на житло. Враховуючи досвід попередніх кризових періодів, можна прогнозувати активізацію будівництва багатоквартирних житлових комплексів у містах, а також програм із відновлення приватного житла. Паралельно із цим спостерігається необхідність розширення інфраструктури для тимчасового та соціального житла, що може стати важливим напрямом державної підтримки.

Поряд із житловим будівництвом вагому роль відіграє розвиток туристично-рекреаційного комплексу. Одеська область завжди була одним із

головних туристичних центрів країни, а після стабілізації економічної ситуації можна очікувати відновлення інтересу до відпочинку на узбережжі. Інвестування в реконструкцію готелів, санаторіїв та баз відпочинку створить можливості для залучення туристів як з України, так і з-за кордону.

Розвиток транспортної та логістичної інфраструктури є не менш важливим завданням, адже Одеський регіон залишається ключовим портовим вузлом країни. Модернізація портових потужностей, реконструкція автошляхів і залізничних сполучень дозволить збільшити транспортні потоки, створюючи умови для розвитку експорту та імпорту. Логістичні хаби, що інтегрують морський, залізничний та автомобільний транспорт, стануть важливим елементом майбутнього економічного відновлення регіону.

Ще одним перспективним напрямом залишається будівництво промислових об'єктів, передусім складських приміщень, агропромислових комплексів та виробничих потужностей. Економічна динаміка показує, що попит на такі об'єкти залишається стабільним, особливо в умовах відновлення ланцюгів постачання та зростаючої ролі Одеської області як логістичного центру.

Водночас, зважаючи на безпекові виклики, важливим стає будівництво фортифікаційних споруд та укріплення критичної інфраструктури. Це включає не лише спеціальні оборонні об'єкти, а й створення захищених логістичних центрів, резервних сховищ та енергетичних комплексів, здатних функціонувати в умовах кризових ситуацій.

Окремої уваги заслуговує розвиток енергетичної інфраструктури. Україна поступово рухається в напрямку відновлюваної енергетики, і Одеська область має значний потенціал для впровадження таких технологій. Будівництво сонячних та

вітрових електростанцій, модернізація електромереж та запровадження енергоефективних рішень у будівництві можуть суттєво вплинути на зниження залежності від традиційних джерел енергії та підвищити інвестиційну привабливість регіону.

Таким чином, попри складну економічну ситуацію, Одеська область має потенціал для активного розвитку будівельного сектору. Відновлення житла, розвиток транспортної, туристичної та промислової інфраструктури, модернізація енергетики та впровадження нових технологій створюють передумови для залучення інвестицій та стабілізації економічної активності в регіоні. Водночас, необхідно враховувати можливі ризики, пов'язані з безпековою ситуацією, міграційними процесами та регуляторними змінами, що можуть впливати на темпи відновлення галузі.

Однак, незважаючи на значний потенціал для розвитку будівельного сектору, процес відновлення Одеської області супроводжується низкою ризиків, які можуть вплинути на інвестиційну активність і темпи реалізації проєктів. Одним із ключових факторів є демографічна ситуація. Останні 30 років наявної статистичної інформації спостерігається стабільний тренд на зменшення кількості населення в області та коефіцієнту народжуваності. Так у 2012 р. наявне населення складало 2388,3 тис. осіб, коефіцієнт народжуваності – 1,7. У 2021 р. чисельність зменшилася до 2368,1 тис. осіб, а коефіцієнт народжуваності – 1,267 [10]. Від'ємна міграція, що лише посилилася внаслідок воєнних дій, зменшує попит на житло та скорочує кадровий потенціал будівельної галузі. Дефіцит кваліфікованих спеціалістів у поєднанні зі збільшенням витрат на оплату праці може створити додаткові перешкоди для масштабних будівельних ініціатив (рис. 7).

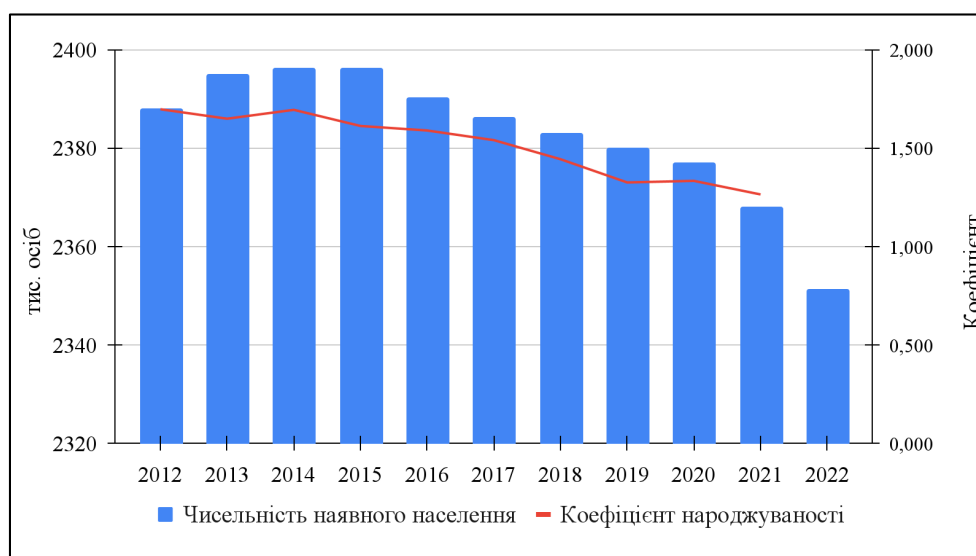

Рис. 7. Динаміка чисельності населення та народжуваності в Одеській області за роками

Джерело: сформовано автором

Окрім демографічних викликів, інвестори стикаються з макроекономічною нестабільністю. Висока інфляція, коливання валютного курсу та зростання вартості будівельних матеріалів підвищують фінансові ризики. У 2022 році різке подорожчання імпортованих ресурсів спричинило суттєве зростання собівартості будівельних проєктів, що змушує компанії коригувати свої бізнес-стратегії та зменшувати обсяги будівництва [13].

Ще одним ризиком залишається нестабільність джерел фінансування. Банківська система працює в умовах високої невизначеності, що обмежує доступ до кредитних ресурсів. Державні програми підтримки будівництва залишаються важливими, однак їхня реалізація значною мірою залежить від міжнародної допомоги та макроекономічної ситуації. Приватні інвестори, своєю чергою, зважають на ризики довгострокових вкладень у країні, де все ще існує загроза військової ескалації.

Політичні та регуляторні зміни також можуть вплинути на інвестиційну привабливість регіону. Будівельна галузь в Україні традиційно зазнає суттєвого регуляторного впливу, і потенційне посилення контролю, зміни у податковій політиці чи нові вимоги до девелоперських проєктів можуть стати стримувальними факторами для інвесторів [11].

Окремим питанням залишається безпекова ситуація. Загроза повторних атак на інфраструктуру, зокрема на великі логістичні та промислові об'єкти, формує високі ризики для бізнесу. Це може зменшити інтерес до інвестування у масштабні будівельні проєкти, особливо в секторах, що потребують значних довгострокових капіталовкладень.

Ще один суттєвий виклик – зниження кількості підприємств у будівельному секторі. За останні три роки кількість активних компаній скоротилася через кризові явища, спричинені пандемією та війною. Водночас, відсутність достатньої кількості підрядників та будівельних компаній може сповільнити реалізацію інфраструктурних проєктів та відбудову регіону [9].

Таким чином, попри значні можливості для розвитку будівельного сектору Одеської області, інвестиційний процес супроводжується низкою ризиків, що потребують ретельного врахування. Стабілізація макроекономічної ситуації, державна підтримка інвесторів, послаблення регуляторного тиску та впровадження антикризових програм можуть стати ключовими факторами для подолання цих викликів та прискорення відновлення регіону.

Висновки. Будівельний сектор Одеської області, попри виклики війни та економічної нестабільності, має значний потенціал для відновлення. До 2021 року галузь демонструвала зростання, однак у 2022 році зазнала суттєвого скорочення через скорочення капітальних інвестицій, відтік

робочої сили та зростання витрат. Часткове відновлення у 2023 році свідчить про адаптацію ринку, хоча ключові проблеми, такі як нестабільність фінансування та дефіцит спеціалістів, залишаються.

Перспективними напрямками є відновлення житлового фонду, розвиток транспортної та промислової інфраструктури, розширення енергетичних об'єктів і фортифікаційного будівництва. Водночас інвестиційні ризики, зокрема макроекономічна нестабільність, регуляторні зміни та безпекові виклики, можуть уповільнити реалізацію проєктів.

Подальше зростання галузі залежатиме від державної підтримки, міжнародного фінансування та створення сприятливих умов для залучення приватних інвесторів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Серьогіна Н. В., Сосніцька Н. О., Вішня Я. С. Аналіз будівельної галузі України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. 3 (77)-1. С. 78–84.
2. Білецький І. В. Основні тенденції розвитку будівельного сектору житлової нерухомості України. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 77. С. 13–19.
3. Микитюк П. П. Оцінювання інвестиційних ризиків у будівництві. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 10. Ч. 4. С. 253–257.
4. Вершиніна Д. М. Сучасний стан та аналіз трансформаційних процесів у будівельній галузі України. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 49–53.
5. Головне управління статистики в Одеській області. Статистичний збірник «Будівництво в Одеській області за 2022 рік». Одеса, 2023. URL: <https://www.od.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.12.2024)
6. Головне управління статистики в Одеській області. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності за 2017–2023 роки. Одеса, 2024. URL: https://od.ukrstat.gov.ua/arh/pidpr/pidpr15_2023.htm (дата звернення: 04.12.2024)
7. Головне управління статистики в Одеській області. Рентабельність операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності за 2011–2023 роки. Одеса, 2024. URL: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/finance/finance15.htm (дата звернення: 04.12.2024)
8. Головне управління статистики в Одеській області. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010–2023 роки. Одеса, 2024. URL: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/invest/invest%2023.htm (дата звернення: 04.12.2024)
9. Головне управління статистики в Одеській області. Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності за 2017–2023 роки. Одеса, 2024. URL: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/pidpr/pidpr12.htm (дата звернення: 04.12.2024)
10. Головне управління статистики в Одеській області. Населення та міграція за 1990–2021 роки.

Одеса, 2024. URL: https://www.od.ukrstat.gov.ua/stat_info/demogr/demogr4.htm (дата звернення: 04.12.2024)

11. Сайт Міністерства розвитку громад територій та інфраструктури. Інвестору: Реформа управління інфраструктурними проектами. URL: <https://mindev.gov.ua/biznesu/investoru>

12. Шоломицький Ю., Дейсан І., Шоломицька О., Онопрієнко А., Шаповал Н. Оцінка економічних ефектів програми "Велике будівництво" в 2020–2023 роках. Київ, лютий 2021. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/02/GC_roads_construction_impact_final_compressed-1.pdf

13. Державна служба статистики України. Зміни цін у будівництві. Київ, 2025. URL: [https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=sssu:df_price_change_construction\(11.0.0\)&filter=index_constrprice.*.*.*](https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=sssu:df_price_change_construction(11.0.0)&filter=index_constrprice.*.*.*)

REFERENCES:

1. Seriohina N. V., Sosnitska N. O., Vishnia Ya. S. (2020). Analiz budivelnoi haluzi Ukrainy [Analysis of the construction industry of Ukraine]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the Systemic Approach in Economics*, vol. 3 (77)-1, pp. 78–84. (in Ukrainian)

2. Biletskyi I. V. (2022). Osnovni tendentsii rozvytku budivelnogo sektoru zhytlovoi nerukhomosti Ukrainy [Main trends in the development of the residential real estate construction sector in Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, vol. 77, pp. 13–19. (in Ukrainian)

3. Mykytiuk P. P. (2012). Otsiniuvannia investytsiynykh ryzykiv u budivnytstvi [Evaluation of investment risks in construction]. *Ekonomichnyi analiz – Economic Analysis*, vol. 10, part 4, pp. 253–257. (in Ukrainian)

4. Vershynina D. M. (2020). Suchasnyi stan ta analiz transformatsiynykh protsesiv u budivelnii haluzi Ukrainy [Current state and analysis of transformational processes in the construction industry of Ukraine]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, vol. 43, pp. 49–53. (in Ukrainian)

5. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2023). Statystychnyi zbirnyk "Budivnytstvo v Odeskii oblasti za 2022 rik" [Statistical yearbook "Construction in the Odesa region for 2022"]. Odesa. (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

6. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2024). Obsiag realizovanoi produktsii (tovariv, posluh) subiektiv hospodariuvannia za vydamy ekonomichnoi diialnosti za 2017–2023 roky [Volume of produced goods (services) by business entities by types of

economic activity for 2017–2023]. Odesa. Available at: https://od.ukrstat.gov.ua/arh/pidpr/pidpr15_2023.htm (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

7. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2024). Rentabelnist operatsiinoi diialnosti pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti za 2011–2023 roky [Profitability of operating activities of enterprises by types of economic activity for 2011–2023]. Odesa. Available at: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/finance/finance15.htm (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

8. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2024). Kapitalni investytsii za vydamy ekonomichnoi diialnosti za 2010–2023 roky [Capital investments by types of economic activity for 2010–2023]. Odesa. Available at: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/invest/invest%2023.htm (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

9. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2024). Kilnist diiuchykh subiektiv hospodariuvannia za vydamy ekonomichnoi diialnosti za 2017–2023 roky [Number of active business entities by types of economic activity for 2017–2023]. Odesa. Available at: https://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/pidpr/pidpr12.htm (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

10. Holovne upravlinnia statystyky v Odeskii oblasti. (2024). Naseleennia ta mihratsiia za 1990–2021 roky [Population and migration for 1990–2021]. Odesa. Available at: https://www.od.ukrstat.gov.ua/stat_info/demogr/demogr4.htm (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

11. Ministry for Communities, Territories and Infrastructure Development of Ukraine. (n.d.). Investor: Reforma upravlinnia infrastrukturyamy proiektyamy [Reform of infrastructure project management]. Available at: <https://mindev.gov.ua/biznesu/investoru> (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

12. Sholomytskyi Yu., Deisan I., Sholomytska O., Onoprienko A., Shapoval N. (2021). Otsinka ekonomichnykh effektiv prohramy "Velyke budivnytstvo" v 2020–2023 rokakh [Assessment of the economic effects of the "Great Construction" program in 2020–2023]. Kyiv. Available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/02/GC_roads_construction_impact_final_compressed-1.pdf (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)

13. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2025). Zminy tsin u budivnytstvi [Price changes in construction]. Kyiv. Available at: [https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=sssu:df_price_change_construction\(11.0.0\)&filter=index_constrprice.*.*.*](https://stat.gov.ua/uk/explorer?urn=sssu:df_price_change_construction(11.0.0)&filter=index_constrprice.*.*.*) (accessed December 4, 2024). (in Ukrainian)